

[Vesterager.]

slaget, men det var i Virkeligheden ganske umuligt at faa det at se, før det var lige paa Falderebet og var ved at blive vedtaget i Landstinget, saa det kan ikke fejle, at Lovforslaget forelaa som en Kendsgerning, før dette høje Tings Medlemmer havde nogen Anelse om, hvad Indholdet var, og jeg gaar ud fra som givet, at dette Tings Medlemmer nu vil komme til at stemme for det, just ikke ubeset, men uforandret, fordi det hele er lagt saaledes til Rette, at man nu kun har at tage det, som det kommer her med Tilslutning fra de 3 Partier i Landstinget.

Saaledes er Lovgivningen altsaa blevet her i dette Land for Øjeblikket, og det er jo umuligt at foretage sig noget; som kan ændre dette. Jeg skal derfor ganske kort gøre nogle Bemærkninger om de forskellige Ting i Forslaget, som det nu foreligger her til Afgørelse.

Jeg vil gerne først sige et Par Ord om den historiske Udvikling.

Den højtærede Minister var naturligvis meget glad og havde det lyriske Sving over sin Tale, der indeholdt Citater fra forskellige Digtere, og han var lige ved ogsaa at faa baade store og smaa Profeter med. Det undrede mig, at han ikke fik Biskop Brorson med denne Gang; men han er maaske brugt saa tidt, saa han ikke kan bruges længere. Der var imidlertid en enkelt Ting, jeg særlig lagde Mærke til, og det var dette, at den højtærede Undervisningsminister nævnte en forhenværende Minister, nemlig Minister Appel som den, der paa en vis Maade havde tilrettelagt dette Forslag her. Jeg gør opmærksom paa, at hvis man vil studere Minister Appels Standpunkt, gør man dog klogest i at læse hans Forelæggelsestale, der blev holdt den 19. December 1911; thi det maa jo være saadan, at hvis man søger en Ministers Tanker, maa man rettest søge dem i hans Forelæggelsestale og ikke i Lovforslaget, som det er blevet præget af Tingets Flertal. (*Vilhelm Rasmussen*: Ministeren tiltraadte det jo!). Ja, betyder det saa, at de Tanker, Ministeren nedlagde i sit Foredrag, ingen Værdi har? (*Vilhelm Rasmussen*: De blev forandret!). Det ærede Medlem erkender altsaa, at hvis der i det hele taget er Tanker at finde hos Ministre, skal man ikke søge dem i Ministrenes Taler, men i det Resultat, Flertallet har bragt ud af Tingets

Forhandlinger om Forslaget. Ja, i saa Fald kommer jeg til at se lidt anderledes paa Ministre og Ministres Taler for Eftertiden.

Nej, jeg troede dog, at naar man historisk vilde undersøge en Ministers Standpunkt, saa maatte man se, hvad denne Minister stærkt personligt satte ind med, og se, hvad der er kommet frem i hans Forslag. Og gør man det, vil man se, at der var tre Ting, som daværende Kultusminister Appel særlig gik ind for. Disse tre Ting var, at der for det første skulde vækkes større Interesse hos Forældre og hos Befolkningen i det hele taget for Skolesagen; for det andet skulde der tilføres Skolebestyrelsen større pædagogisk Indsigt, og for det tredie maatte man ikke bryde det Baand mellem Skole og Kirke, som har eksisteret gennem Aarhundreder. Minister Appel foreslog, at Sognepræsten skulde blive i Skolekommissionen, ja, han foreslog endogsaa, at Skoledirektionen skulde sammensættes paa den Maade, at Amtmanden skulde glide ud, og at Provsten skulde blive og stadig skulde være den førende i Skoledirektionen. Saaledes stod Venstres Kultusminister i 1911—12. At Flertallet i Folketinget ændrede ved det, det ved jeg meget godt — saa meget har jeg ogsaa læst —, og jeg ved ogsaa, at det er rigtigt, hvad en radikal Minister en Gang sagde fra dette Sted: Rigsdagen kan jo faa sin Villie, men Rigsdagen maa saa ogsaa tage sit Ansvar. Men Ansvaret kan ikke lægges paa Ministeren paa den Maade, at man uden videre siger, at Ministeren havde disse Tanker og lagde dem frem, naar han i Virkeligheden nedlagde helt andre Tanker i sit Forslag og i sin Tale.

En anden Ting maa vi ogsaa huske paa at det omtalte Forslag, som blev vedtaget af Flertallet i Folketinget den Gang under Minister Appels Ministertid, nemlig aldrig blev ophøjet til Lov. Jeg har ikke noget imod, at man vil en Udvikling i Retning af mere Forældrestyre, men man maa lægge Mærke til, at i den store Skolekommission har man under alle de Forhandlinger, som jeg har været med i i en lang Aarrække, altid forstaaet det saadan, at hvis Forældrene skulde have mere Indflydelse, skulde det være gennem Skolekommissionerne, og det skulde være derigennem, at Forældrene eller Befolkningen i det hele fik Valgret til Skolekom-